

Impenitența socială

Neputința de a accepta neconvenționalul

Alin Leș este doctor în psihologie (*criminological psychology*) la Universității din București, pe tema fantasmelor sexuale normale și parafilice în populația normală și la agresorii sexuali violatori. Deține studii și specializări în psihologie clinică, criminologie, drept penal, tehnica poligraf, științele educației și teologie.

A publicat 20 de lucrări în domeniul psihologiei criminologice, sociale, psihanalitice, comportamentale și de cuplu, dintre care amintim: *Criminologie și psihologie criminologică* (Oscar Print, 2013), *Monologuri PSI despre cuplul modern* (Paideia, 2013), *În logica științelor criminale* (co-autor Ruxandra Rășcanu) (Pro Universitaria, 2015), *Simulare versus disimulare* (Paideia, 2015), *Psihopatologia fantasmelor sexuale* (Universul Juridic, 2018), *Cum văd eu iubirea. Un A-Z clinic* (Ars Docendi, 2020), *Psihologie criminologică. Rolul psiho(pato)logiei clinice în descifrarea comportamentului criminal* (Universitară, 2020), *101 libertăți în vremea pandemiei. Realități psiho-socio-comportamentale ale românilor* (Universitară, 2020), *Despre minciună* (Universitară, 2020).

Autorul este cunoscut în plan autohton pentru construirea unicului instrument psihologic de măsurare a sexualității bazat pe dovezi științifice: *Chestionar de Evaluare a Fantasmelor Sexuale* (CEFS). De asemenea, acesta este membru al Diviziei 39 a Asociației Americane de Psihologie: Societatea de Psihanaliză și Psihologie Psihanalitică.

ALIN LEȘ

Impenitența socială

Neputința de a accepta neconvenționalul

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Motto

*Nu cred într-un șoc al culturilor,
ci în cel provocat de incultură.*

Francois-Xavier Bellamy

CUPRINS

Introducere	11
--------------------------	----

Partea 1

Dialogul sexualității, biologiei și culturii cu psihologia, criminologia și neuroștiințele

Libidoul ca investiție bio-cultural-sexuală	19
Genă și sexualitate	21
Criminologia în pandemie	22
Competiție genetică și existență	25
Cultura sexualității	26
Infidelitate și pandemie	28
Coerciție și des-coerciție sexuală	30
Sexualitate și lockdown	31
Contractul lui Ulise	33
Psihodinamici	35
Violul conjugal: fantasmă, vinovăție, seducția traumei	36
Genetică, somatizare, spirit de luptă	37

Limita (de)căderii	37
Emoții și sentimente amestecate	38
Fortențialitate	39
Înțelepciunea renunțării	40
Coeficientul colectiv al ratării	40
Răul derutant	40
Histrionism și fals martiraj	41
Partide mentale	41
Distanțe mentale, demențe logice	41
„Nu înțelegem că nu putem corecta Lumina, ci Întunericul”	42
Liberul-arbitru și complexul de pericolozitate	42
Fake-news și psihanaliză	43
Eul identitar religios	45
Creierul și tributul non-necesității	45

Partea 2

Mize și reconfigurări sociale

Regândirea valorii și funcției de atașament	5]
Blamarea și/sau banarea doliului în era tehnologiei pandemice	55
Analitate și banalitate la psihopat (individul- cactus)	58
Revoluția doliului cognitiv în psihopatie	60

Partea 3

Neputința de a accepta neconvenționalul în cursa cronometru și invizibilă a creierului

Huliganism existențial	67
Nihilismul evitant	68
Un macro-doliu social	69
Tulburări de personalitate și nevroză isterică	70
Referințe bibliografice	73

INTRODUCERE

Adesea auzim de cuvinte sau expresii de genul „E binevenit un boost!”, adică un mix de energie. Așa este și cu această carte a mea: este de tip *boost* sau *shake*, în zilele tale ploioase, morocănoase sau apatice. Bine, creierul funcționează continuu în viețile noastre, cu excepția somnului; deci n-ai avea când să te plictisești pentru o viață apatică. Dar chiar și așa, le avem. E important să deschizi ochii către neconvențional pentru a-ți lărgi aria de înțelegere a fenomenelor sociale. Nu ai timp să te pui la punct cu tot ce apare în materie de știință; trebuie să mănânci, să dormi, să lucrezi, să cauți sensul, să te însori sau măriți, să faci copii, să le oferi sensul, să atingeți target-uri ș.a.m.d. Uneori, căutați chiar și să fiți fericiți și încercați să acumulați materie, devreme ce se presupune că progresul ne este aliat.

În fiecare zi mai apare o provocare, chiar dacă nu o vedem sau simțim. Este provocarea neconvențională, *antreprenorială*. Exhaustiv de periculoasă

sau toxică la prima vedere, dar care ne face cu ochiul. Fără să ne dăm seama, această provocare este invariabil un test pentru limitele noastre. Fiecare neconvenție este un proiect, o șansă pentru a ajunge mai rapid la visul și împlinirea noastră. E important să devii „open-mind”, dacă n-ai reușit între timp. Altfel săgetezi perspectivele și altfel vei fructifica oportunitățile ivite. Dar e important să treci peste angoasa existențială a vieții și reușitei. În fapt, ele ar trebui să reprezinte balansul perfect pentru atingerea țelului. Și-atunci, ce e important? Păi, să le luăm pe rând.

1. Fii creativ și încearcă să fii conștient de darurile tale! Talanții tăi sunt relevanți dacă îi onorezi cu prețuirea divină ce ți-a fost dată. Fiecare dar este o sărbătoare în avans, pe care încă nu ai descoperit-o. imaginația ta este o perspectivă, o replică la cine ești.

2. Încearcă să te cunoști constant și să te treci de la un nivel la altul, de la o stare la alta. Rupe convențiile și reglează-ți obiective cu adevărat competitive și concurențiale pentru tine. Transformă-te într-un avanpost, exact cum vezi în Formula 1. Cu fiecare reușită, vei crede și mai puternic în tine și comenzile din mintea ta.

3. Sărbătorește-ți reușitele! În limbaj psihologic se numește „recompensare cognitivă” și presupune să îți

oferi cadouri cognitive și emoționale, fizice sau simbolice pentru succesul obținut.

4. Fii responsabil și onest; nu trișa și nu exersa dinamicile perverse care te-ar putea compromite. Respectă acea etică și acel fair-play care te propulsează! Rămâi în picioare, chiar dacă le ai scurte sau lungi.

Poate vei avea dificultăți în a lectura rândurile mele, însă încearcă să le vezi cu ochii minții; în mod special, cu acea voce din capul tău care nu ești tu. Trebuie să înțelegi, la un moment dat, că însuși creierul tău este precum o echipă de adversari, cum ar spune David Eagleman. Dacă ajungi la acest stadiu, ești pregătit să înțelegi lupta între convențional și neconvențional. Între acceptabil și neacceptabil sau interzis. Între contestabil și incontestabil. Vei înțelege că tu însuși ești mai mulți și asta poate fi un plus pentru tine, dacă începi să delegi sarcini raționale și emoționale către suflet.

Pandemia a venit cu un suflu nou: de interdicții și noi realități care se bat cap în cap. Dacă ați urmărit filmele cu Mafia siciliană, ați putut observa cum evoluția și involuția, progresul și stagnarea deveneau una cu fiecare armă folosită. Până când au început „abuzurile” lui Toto Riina, iar Tommaso Buscetta „a

ciripit” și a devenit trădător. O parte din familie i-a fost distrusă: doi dintre fiii lui au fost torturați și uciși, apoi dizolvați în acid. Veri, gineri, cumnați i-au fost uciși în plină stradă sau unde munceau. „Virusul” Mafiei producea ravagii oriunde în lume: de la Brazilia la USA, așa cum SARS-COV-2 a reușit: să distanțeze oamenii și întreaga lume. În acest moment, s-au creat echipe de adversari în întreaga lume, de la conspiraționiști la cei care cred în virus și pericolul ce vine odată cu el. De la o anumită ordine s-a ajuns la o anumită dezordine; fiecare a crezut că celălalt trebuie să schimbe ceva. Nu el însuși. La nivel societal, indivizii mai degrabă raționali și neconvenționali au așteptat salvarea de la Pfizer, Astra Zeneca sau Moderna, pe când indivizii mai degrabă emoționali, sceptici și convenționali s-au implicat în mitinguri, boicotări, scandări de mesaje contradictorii. A rezultat un haos, cu vârful aisbergului îndreptat fie spre Rațiune, fie spre Refuz. Lumea s-a confruntat cu neputința de a accepta neconvenționalul; în cazul de față, realitatea pandemică a virusului care face ravagii și ucide, efectiv, lent și progresiv.

Alegerile noastre se fac în funcție de recompense. Recompensa poate fi acum sau amânată. Un creier care gândește că virusul nu există nu rezistă la recompense amânate. El este obligat să ia în

considerare diferite opțiuni și, pur și simplu, nu poate. Nu a fost pregătit să sesizeze critic diferențele. Este un creier *sculptat* mai degrabă să accepte erorile decât să le analizeze critic și ceea ce neuroștiințele numesc „eroarea de predicție”: *„diferența dintre rezultatul la care ne așteptăm după ce facem o alegere și rezultatul pe care l-am obținut în realitate”* (Eagleman, 2018, p. 121).

Conform lui David Eagleman, evaluarea constantă a lumii ține de dopamină și cu cât reglează mai bine dezechilibrul dintre realitate și așteptări/expectanțe, cu atât va ști mai bine cum să se adapteze la realitate data viitoare: *„Dopamina acționează ca un element care corectează eroarea: un evaluator chimic care lucrează întotdeauna pentru ca evaluările să fie cât mai actualizate. În felul acesta, îți poți prioritiza deciziile pe ipoteze optimizate cu privire la viitor”* (Eagleman, 2018, p. 122).

Recomand cartea tuturor celor vor să înțeleagă fenomenul impenitenței sociale în pandemie și post-pandemie.

Autorul

București, Mai 2021

PARTEA 1

**DIALOGUL SEXUALITĂȚII, BIOLOGIEI
ȘI CULTURII CU PSIHOLOGIA,
CRIMINOLOGIA ȘI NEUROȘTIINȚELE**

Libidoul ca investiție bio-cultural-sexuală

Libidoul e mai degrabă o investiție bio-cultural-sexuală a omului în ceea ce îl potențează mai mult. Mai mult, cred că biologia, cultura (inclusiv educația) și sexualitatea reprezintă cei trei piloni ai existențialității. Ca totul să se întâmple cât mai rațional, e important să înțelegi că poți converti cultura. Dacă dintr-o realitate mică poți extrage o realitate cât de cât mare, dintr-o realitate mare poți extrage cu siguranță mai multe realități mici.

În acest registru de competiție a celor două realități, conceperea ritmului este dată de libido, acea energie sexuală și non-sexuală, freudiană și jungiană. Dar pentru asta ai nevoie să nu-ți condiționezi libidoul: nici biologic, nici cultural, nici sexual. Nu mă refer aici că poți acționa în ce chip vrei, oricând, oricum. Nu, nu este vorba despre un astfel de libido, ci despre unul foarte bine concertat spre realizare. Suma realizărilor de pe urma libidoului întreprinzător ar trebui să fie una hrănitoare pentru sine și societate, nicidecum una sintetică. Aici intervine rațiunea, adică Eul conștient, conștiinciozitatea sau nivelul conștient al minții

(Eagleman, 2017, p. 10); practic, o insuliță într-un ocean de încercări și posibilități. Dacă avem un creier care este pe pilot automat, libidoul nostru cum va fi? Cel mai bun răspuns presupune că tot pe pilot automat, însă depinde foarte mult cum alegem să-l valorizăm. În funcție de acest criteriu, responsabilizăm libidoul și îi conferim un statut. O analiză a statutului libidoului în economia individuală și/sau socială a reușitei n-ar putea fi realizată fără conștientizarea următoarei idei: lanțul genetic de până la tine a lucrat pe pilot automat, evoluționist, ca să îți ușureze alegerile, deciziile și, în final, viața. Creierul și gena formează o dimensiune prioritară atunci când alegem să implicăm libidoul în societate și, cu atât mai mult, să-i oferim un statut. Dacă vom înțelege că gena și creierul sunt potențatoare ale libidoului (funcționalitate, adaptabilitate, convergență), vom avea șansa să reglăm mecanismele dinamice ale culturii la un nou flux de cunoștințe. Libidoul explorator devine creația omului, prin implicare, personalizare și autenticitate.

Am putea concluziona că biologiei și sexualității încă încercăm să le înțelegem cel mult dinamica mecanismelor, dacă posedăm un minim coeficient de non-tabu, căci anumite adevăruri sunt încă la mâna științei.